

Norske trolldomsprosesser

Prosessnummer: 330

Tiltaltes navn: Tyri Lillesund

Årstall: 1680

Sted: Skåre i Rogaland

Ryfylke Ringbok

B.a. nr. 17

1680.

(92.)

1680-81.

og

B.a. nr. 18

1681.

Tjyr Lille Bind.

(Beskyldt av soldaten dertil. Hælletypen for en
vare brodtkvinne. Hæm blir frigjort.)

[Se T. Mæland: Trelldom
S. 139-145 S. 106-116.]

Ba. nr. 17

1680.-

Möde deni Sandhod der Wiedens at bekand
och Wijsses Met Meere Steffringen for
mild Gafrik Stofvængez 20 Februarij
A. 1680.

fol. 7^a For ^{en} Ejert Tolleffsen fig effter Steffringen
Indstiftet for Rikhs bittande och mynd
at de dina nio best foletur mynd afflytta
och at breder paa Cimolias kontra

fol. 6^a

Anno 1680 den 29 Martij holtis fiedings
ing paa Wiede udi Auguoldnes schib-
brede aff Hangelands, Auguoldnes, Garre
och Hellands fähblereder

fol. 6^b

Thijr Lillejand Med en Rijns Steffring
haffte hadet Citere Ejert Tolleffsen Soldat
i Scharre schibered formedelst hand i man-
ge gotfolekes Verwerfse och paahör med
schulden paa hindis Erlige nafr och Rijts
kil Med jom styrke Wanare och fornyt haffue
wipspigerit, huelchen høbe falle och Nume-
mj' pnach du høiligen bør betyse effter
hindis formeining eller ods dorfor personligen
det at forWijsses alle arefciinder - Bill
affchje och ellers hylde effter Lougen A. B:
21 Cap: Hr om hanrem bydes och befalles
at Maer hinde ells hindis füldmæghe Wd:
Rette Paa frithollende Waarting, Naar
och hvor detto holdis schall. Difligste
bydes och befalles Hans Steensnes, Claus Rosse
bæ och Jens Storejund Tel samme tid at

Tijr Lille-
Bund.

Rufytte buebot.

2.

fol. 6^a
1680. - Møde deris Sandhed der Wiedens at beklaende
och Wedstaas Med Meere Steffningens for-
meld datirit Stavanger d^e 20 februarij
N° 1680.

fol. 7^a
For ^{ne} Ejlert Tolleffsen sig effter Steffningen
Indstillet for Petters beklaende och medført
at da dems nu Post folleden mogt effter Juell
vidt Et bröllop paa Grönhaug kom Nogen
talle Smellem da Hlandt Andet faged hand
bill Christopher Lillejunds din Wimoder
er en Groldquinde. Trauer Hans Stensnes
och Claus Roffebøe Møtte och Proffued at
for ^{ne} Ejlert jaadan Ord haffr samme
nid ons for ^{ne} Christopher Lillejunds Wimoder.
Men Jens Storejunds War tilform
wed døden afgangens. Soldatten beropte
sig paa disse effter ^{ne} prou jør talle Ned
at beuise Johannes Jusbu i Krogen och
hans quinde, Gunder Birgite paa Hænger,
Haldor Tøsers paa Sörnag och Ottuff Oeffsen
Niegaard, Men efftrycom Ingen af for ^{ne}
Pojones Møtte, formedeltz dj Wimodylede
seg med Lanlig forfald kunde der Wid
Arbet WåRette friend perfonerne som selff
haffde hørt dj ord som Ejlert haffr sig paa
berolt af demmen at shall mere sagt, fulde
kommelige beklaender och Wedstaar, Ellers
beklaende for ^{ne} Ejlert at nu for Wingefer en
fjære Bar folleden, War hand paa Lille-
jund hos St: Hans Lillejund da jaas
hand et diire komme af Hans jør Stue

fol. 6^a

Thijri
vijji

Lillejund.

fol. 6^b

Tyr Lille
Büne

fol. 7^a och gick Ind avd Tijri paa knäb D och samme
dyr var Graaadtig och Rundt, jaat der
jaas jaas got som intet af hofdet. Da sagde
Hans till sin Mader Tijri, Mader i Maas hafta
jaadent Inde, Naar frunet kommer till
Gaards, deßmideltid kom samme dyr
bort D och hand icke wiste huor det kom. -

Peder Lauridsens Ko: Mai² Sage forvaltis
fremblade Sis Wattagine jarefflig Steffring
Officer demelke Tijri Lillelund formedelt

Samme tilleg dyr bepljdinges med forme-
ning him sig der for haulingen bör bepri affter
Lougen eller derfor hylde som Wel bör Steffrin-
gen af dato d' 11 Marck A^o 1680.

Hr Smad at juare Møtte vdj Rette paa for^{re}
Tijri Lillelunds Wigne Johans Berndzens som
Wdj St Indleg hand Wdj Rettis fremblade
dat: Lillelund den 20 Marck 1680 huor udj him
prosttert och formeener at for^{re} ejlert
jadan for Wjandtslerdig och Wleiniflig tilleg
bör beueße eller der for at hylde som nadbor
huor till hand vdj samme Indleg war be-
faldnegheten det udj Rettis at fremlegge.

Peder Lauridsens protestered affter Steffrin-
gens formeld och formeener at for^{re} Tijri sig
hvor haulingen bör bepri eller blihue i jagu.
Innmedelertid at dette bleff behandlet frem-
kom Johans Berndzens och sjuelte for^{re}
ejlert for en folger, som endnu tines Kong:
Ma: for en Soldat. Da effredij denne jag
Mest beror paa Prou och Widnitskjord som

fol. 7^b

nå till tinget var Indstiftet och Ingen
af demmen slöte som Jagens Egentlig kundi
fortclare, dr owaris Sen för denne gang at
di alle deres saabesobende prou paa begge
Sjäder till fört kommande Sommar ting Ind-
stiftet, huormed jaadan becijelolinger kand
bevisas eftter Wadagens Stevningar ja da-
eftter prou och Widniesbyrds hauligens kand
kündes och dömis.

fol. 12^a

Año 1680 den 5 JuUlj paa Østrim i
Stangeland schibrede holles Sommers firdnings-
ting Aff Karngtundz firding.

fol. 12^b

Schare schibrede lensmanen Matys Brugge
laulettes mnd, Reis Nödeland, Simen
Aareg, Thalach Stachftad, Knud i Dallen,
Roel Molzb och Trulys Grinde.

Johan B Bentzen paa Hauge Med en Rigens
Haffning haffde paa hans Värmoder Tjyj
Lillebrund Veijgne haffde Cikrit En Soldat
der aff schibredet vid Naffn ejlert Blach-
ben for Nogen schamelig hileg paa hindeß
örlig Naffn och Rögle Bil Jörste fort Klejne-
ring, Hünche Sag var Indstiftet Bil
Sidst föreleden Waar ting och da formedelt
Ingen proufremakon gaff Sagur da Ingens
Ende, men du eftter din lofze Israels
Sligt paa hinde haffver Vid Spargerit Som
Senor Haffning Vider Indholdt Daterit den
27 Maij 1680. — Prou och Widniesbyrd som

fol. 12^b Johans i Krogens prouet at anno 1679 paa en
Lördag Vd: Jane Har Indkom Christoper Simen-
senzens lille Sünd Vd: mit hūß, ocl: bes-
fol. 13^a gierde en potte Gll for penge Som hand och
bekom, der hand haffde dröchet en gang beller
hou, Som schiede hafsig fisch hand Dnt, falt
Needs paa guldfück och Moxen död, der hand
kom Sig Tunes, Sagde bemelte Christopher
S: Sünd, Nu i Goldpugs Veret hou gange
Vd: Tagh Med Mig, frøgter komes hin den
3te gang, bliffuer jeg Sche Oldre Mand paa
lille Sünd end ej Andre, dette proffuer
hand paa hans Egen och hans Kones Veg-
ne Ved fuld bøgr ad.

Dernebst frem kom Gundelß bereke paa Hause
Som prouet At Samme tid Var hūo hūß
och Hinde Samme Ord aff for Christoper
Simenzen hin hand Sagde, hin bliffuer
nu Veret hou gange i Tag med Mig, kom-
mer hin den Fredi gang, daa frøgter jeg hin
giør aff med Mig.

Der Bligh Var prouet fremkom Anders Haaland,
Och Saade til laureted ej haffde Indtet med
dene Sag at bestille. Der Saarude Reijr Nöde-
land och flere aff laureted at hand
schülle bliffue en schielm for hand schülle
foruippe dem fra laureted.

Var ordnu haende prouet til bage, Nemlig
Halmor lauridzen Sörnag Som Sche Var öu-
lig stoffenk, Stem Bluff Oloffsen Åga-
gaard Som Sche Møtte. — Maret Grønkow

fol. 13^a proffuet at hūn Noøle gaang, Var paa lille Sünd
der hinde. Sj: Søfør laa Siug och Aktid haff-
de hūn Alþancke til Tyrí lille Sünd, Spårde
hūn Aktid haffuer du den lange tancke, Om
vor here schulle Kaldes dig, West du der liffze

fol. 13^b din död paa hinde, Jeg kunde vil gjore
det, menz jeg vil fele for mine børn plýld,
menz ikans faa hūn, Sidens hūn lagde hand
paa mig, Sidens har jeg fele hafft en halben-
dag, da laa Karen Olfuds datter, hendez Sø-
før blændig Siug.

Tyrí

Lille Sünd.

Ulfomere prouet Mart Grøning at hūn bør-
gang schulle gaa til stokk Sad hūn paa grus-
ken och hindez Siugs Søfør Sad paa en
kræck. Ved heden, Haffde ig Vift det schulle
gaa mig Saas, S---æ skulle hūn lenge Sidens
Væ handchet, Siarle hindez Søfør jeg Vill
fele for mine børn, Kand du fele ondnu
giøre det, Tag det nu Alt Sidens Alþys Büge
fies Siu jæded, haffuer hūn Aldrig Seet
det. — Anne Olfuds datter Sonn

Sien nu Søffrens Vælde haffde tilfornie hent
Karen lille Sünd prouet di Samme Ord,
hvoraa giørde di deres boger ed.

Hans Simshenben paa hanb quindt Anne
Røys Vegne prouet hans Røys Anne Bøgs
Ord, at hūn haffuer hr med hindez Sj:
Søførz Ord at Sidens Tyrí lille Sünd haffle
lagt hand paa hinde haffde hūn fele
halft Noegus hulbreed.

Pereke Utung prouet at 8 dage, for den Sj:

fol. 13^b Kone döde Var hūn hōf hinde, da gick Christo-
phorus Simenzen i Suelow och Väst Nagon
Mälare för hanz Vermoder, hōrdo hūn hindeß
Sj. Söfja Sige, Gud beröde Sa med sdr Son
i haffuer bered for mig, oclu lagde hindeß
hender paa hindeß bröst.

~~Tyrj~~
~~nyft~~
~~Lille Sand~~
~~Lille Sand~~

Malin Clauß datter Toftiehad proued at hindeß
Sj. Söfja Var hōf hinde paa Toftiehad, da
Sagde hūn Siders min Vermoder lagde hand
paa Mig, haffær jeg Ich hafft en helben
hund. - Hj. paa gjorde dj Samptlig
derijs boger ad.

fol. 14^a Hune Sjueyddatto Gündors hau frenkom Och
schilste for ~~ne~~ Eijest Soldat for ev schielu Och
Prischet ham for Rettens.

Peder Lauridzens med same Rigenß steffring
haffde Cisterk Almuen aff Häffuelßneß och
skare schilbrede At proffue och giffue Thij
lille Sand schwotymael, hirad dj haffde hōt
om hindeß Och och Dage, da frenkom 12
Mars aff Häffuelßneß schilbrede, Nimblik
Knuel Moxen, Hanß Jonsen Stange, Joe
Nær Hauge, Olluff Schyllinghad, Clauß
Dalle, Olluff Vichinghad, Per Schyllinghad
Hanß Vichinghad, Günder Begeyz, Hma
ham och Günder Vaar, Och Thore Nær
Haaland! — Frenkom Knud Moxen
och Hanß Jonsen Stange prouffied at dj
haffde hōt Aff Dagdom Ops at baade Tjre
lille Sand och hindeß moder Aktid har ver-
rat berigted for Ost, Olluff Schyllinghad

fol. 14^a en gammel Mand prouet at hand haffde
hört Saa länge hand kand Mindeß hafffuer
baade hin och hindes Moder har Veret be-
rögded for Troldom, Claus Delle prouet
Siden hands Mindeß har Tjyr lille Bünd
Veret berögded for Troldom.

Olliuff Wiclingstad, Ps. Jyllingstad
Hans Vigelinstad prouet at dj Aktid
haffuer hört hin var berögded och i bö-
de Snæch for Troldom.

Gunder Bygnes, Abraham itnd. Gunders
Vaar och Tore Nore Haaland prouet pro-
ued det Same, hvor paa dj Sampstig gjordes
derijs bøger ad efter longen.

Siden for det Sifte frem kom Hans Janßen
Stange Och Jon Hauge Som prouet Od-
fríkeligen at Tjyr lille Bünd Ods hindes
Moder Aktid har Veret berögded for Troldom.

Siden frem kom Stare Schibudt Almoe,
først Reijer Nödeland, hand prouet hand
har Veret her i Sognet paa St Bar, har
allid hört hin Var berögded for Troldom.

Tolach Stachystad Ods Simus GarRagh
prouet lige Reijer Nödelandz Thale.

fol. 14^b Knud Delle, Truelß Grinde och Rael Nö-
der prouet lige Same Ord, Truelß Stache-
stad Erich Guale och Mons Vifte prouet
lige Same Ord at haffue hört, Olliuff, Smýr-
nold, Hans Halß ad, Knud Hanßen Hoffn
och Jon Sackystad prouet dj Same Ord,
Omr Tjyr lille Bünd, Menß dj haffde hindes

fol. 14^b: Indledt af beskjylde, det Samo Guarde
Samplige Almøs Som Ting Sægts.
Sobdattes Møtte for ne Ægter, Och til Hvid.
hans fjerste beskjydning for fjerste och til Gidte.
Johans Bentzen Saas Væb Som hans Vermode
Tjy lile. Sæns præmme at paa høre, Och
hem lagde deri protestation och Indlegh
paa trægt papir des Mening Kosteligen efter
Som ej forleden Taarling Væb paa Valde til
Rette, Och formodes der Ingen proceß eller
Int Vicheide Haffninger Sebe bürde komme,
Tjy lile Sæns i hindeß proceß til Nogen
hindeß Enken til Svæchelse Ved præm eller
løgne Hædig Rængs Som føder Och førre
Cogen Och forføjder Sig til hindeß preyst
Och Naaboer deri schindzmaall Som nu
bleff Oplyst for Retten, Med Mehre Sames
Indlegs Videre formelding.

Per Raunridzen paa Kong. Maj: Vægne protysterende
Effs for Haførke præm ocl. Windesbyrd, at
det lader Sig Vise, det Tjy lile Sæns Sebe
Dragetß Saas V- jelyldig Som hinc eller hindeß
fuldmægig Johans Bentzen formeuer, menß
Ved Retten midle formeuer det for ne Johans
Bentzen Som Saget paa hindeß Vægne
Sig haffers Antagek Och til des Endelighed
Sig for Retten forbinder bør nu Ved Retten
at til Hindeß for hinde at stille borgen
eller hinc at borge for Sig Giiff, der paa
Var dom begierende.

fol. 15^a: Johans Bentzen her til Sværde at hand Vil

fol. 15^a Siare til Sagerß Voldrecht for hanß Vermo-
der.

fol. 20^b Anno 1680 den 15 Novbr. holtet schatto och
ledings ring hos leymannen Seffren Wille
Aff Kong. Maj fogit Nielfß Chr.

Tjyr

LilleBünd

Peder Lauridsen Sage forpacte vid en Rigs-
ens Haffring haffles Cicerit Johanss Bentzen
Hauge formedest hand forledes Sonne-
mer Ring i Carmfjord schuelle hafffie fald
en dukt Almoe Sac Vel Sonn laengretted
Nogle Ord til Sonn dennoch Alphagede.

Haff med Sagefogden foligt for Retter Sac
hand schab giffie hanmon for Bultende Om-

fol. 21^a Høthing Sac Riedr. Sampt erklerede dj
eftre Jøeffre dane Mads Hünd Moes, Hanß
Johanss Hauge, Olliuff Schyllingstad,
Clauß Dalle, Olliuff Vickingstad, Per
Schyllingstad, Hanß Vickingstad, Gunders
Bijgneß, Abraham ibto. Gunders Vaar, More
Nord Haaland Ols Joss Hauffie.

Johanss Bentzen Mottes mō for Retter, Bad
for 12 Kreds Venlig Om foladelse, Om
muis hand kunde hafffie dennoch fald
formehr i Nogen Maade, Ols Raap er hær
Aff dennoch haand Sac hand Sac Vitte
dennoch Andet At bekljilde, Væw det
Som eklig och Vel Sømer oelv Bryhaar.

fol. 21^a Samaledes Motte Marie Claufdatter Grøning
 Ane Claufdatter Bøe, Berike Claufdatter
 Viug och Magdeline Claufdatter Tøffugstad
 Som hand och Same tid haffde vald for
 Kier, Som dj myshagde och gjorde Johans
 Bendzen for næ gunders bærling, fijt vald
 Venlig om forladelse drenyt eklerede dømmer
 det hand Vifte demmers fristed Andet at høle
 Eige eller for beplijlde Vden det, Som erlig
 Danne gunders Vel eigner och Rystaar i
 alle Blæder Och haffde for Dame for-
 Seelse at giftue en hinde Horn til dj
 fattige beh huf Arme, hør med partene
 paa alle Sider Var fornøjed Ved fuld
 handes band.

Lillebjørn fol. 21^b E lige Maade Eklerede hand lensmanden
 Søffen Vældet hand Vifte hanmor
 Indstædt At beplijlde Vden det Som en erlig
 Mand Vel Sonelig och Vel Rystaar, men
 bad Venlig Om forladelse. — Skad Och
 ocl halle Som hand hafte haffte vald paa
 Peter Lauridsen Saar, berighd hand nu for
 Ritter Aldrig at haffte vald Som hand Vald,
 mens gjorde hauß Eklering det hand Vifte
 hanmor fristed Andet at beplijlde Vden
 Det huiß en erlig Mand Vel Soner
 Och Rystaar, Och bads Venlig Om forladelsa
 Be och tog huer Andre i haand.

E same følrefflig Hefning Var Hefnert
 Arne Gunders høie for hinc fortidens Sonne
 metting for Ritter Røplet En Soldat Hafflig

fol. 21^b = Delert Toffeßsen Och schielle hanom for
en schielm. Anne Gründs datter Møts oels
Sig Sealedes ðiklerede at hin formedelst
hand haffde schildt hindeß Moder for hold
gunde Sagde hin hand schille bliffie en
schielm End til hand Sligt sig hindeß
Moder loulig Offuer bliyses. Denne Sag
beror til Hoffried Sagen griben Ende.

Ryfylde ringbok
B.a. nr. 18

1681. fol. 27^b Anno 1681 dencd 6 Ju lij bleff Retten Ad-
ministrerit effer Longf: May^{ts} Foged Niels
Christensens Anordning Paa Lille sund i
Schare schibbreid i Carmund Fierding;
Laugratis land i bennelte schibbreid til-
refwt Retten at bestinne, Huer Schangland
Halle, Houge, Johannes Grim, Knud Øf-
ren, Sijns Gar, Huer Gar, Johannes Helge-
land, Knud Gar, Knud Watland, Claus
Røgsbeie, Niels Houge och Johannes Quelle
Och effer Longf: May^{ts} Foget i hans Longf:
May^{ts} naft hafte liest liest oc ring freid
blif sagen saget til forhør, ofuer Verende Vel-
dale Mr Vice Laugmand Berent de Nagel
med goat folck fleere.

For Retten fremkom Tormoe Truffeßon bo-
ende paa Hangeland i Carmund, och ud'
Rette lagde En Rigens Citation af Tijf
Lille Sund ofuer En soldat Ved naft bilst
Thollachyßen forhørerfuet, formedelst hand
sig schal hafue understaat paa Waartinget;

1681. fol. 27^b som i Carnsunds færding Aano 1680 holdes, Ør=

melte Encke paa sit Ørlig nafn meget hart at
~~Der er ikke et berettede svin hende, for den voldsomme~~
angribe, det hand sidstleden vendt 5 July paa

fol. 28^a samme færdings sommerlig hafuer Ved =

Hæst och til saadan hens, som af hende for= meenis ubillige sigelsis bevisning, Hafuer Peder Lauridsen sagelæs forpachter som sig sagen paa Kong: Mayts reigne hafuer antaget, en stor del vidnißbijd til sidstnældte

tid, for Retten indstiftet, Haileche o sagen Vindet hafuer, hvis Viðnisbijd hūn formeler ej faa gjeldig kand Anfæs, at hūn droftes retten paa øre eller hof kand beskadigis, men formeener at hvis Vindet er, ej for andet end for Stunnesnæk kand omgås, for huilechen ingen maa findis til Kong, præsteris derfor, at hand andre ligesindede til afschylje bør straffis och ald segens omkostning at driftatte, Noch der udj. Stefst sandlig Stine i Torveftads Præstegield, som ofæmældte 5 July vandet hafuer, om nogen af dem nem ciuntis Raadeligt omelte Borde om Borke seg Ved fuld sigelse at tillegge, hvis icke, da deris forige for Retten gjorde bekendelße ijdeligere at Viðhaæ, och drapa foremeenes loælig schudsmaal endelig af dem nem mündlig bør følge i meening at ingen hende andet end det som ørligt er Ved at offensige; Higemaade udj. samme hoc Kong: nafn stent Marthe Grønning, Stine Boe, Birgitte W-wig oc Mallene Torveftad

Tyrj

Lille Bænd.

#

fol. 28^b Ved bed at tilstaae, Hvorfor det fojste hadt var,
doris sal: sojker fakket til ormelte Orche, oeh om
det ey var formeddelt han i sich ald gaarden
fra Tyri LilleBünd, Stem om de iche tilBagle
hende oc Christopher Simenssen, ald had at
ville aphaue, jaaprent de begge Vilde Vere go-
de imod doris sal: sojkers born; Stigemaade
stort sagefaels forsøgter Peter Lauridsen
om hand noget her til hafuer at suare,
Med videre samme stegnings indhold, dat-
terit Stavanger den 6 Decembr. A° 1680
Der befantis for de vidkommende fortijnt.
Herneft fremlagde Ormelte Tormos Torfue Bon
bemelte Orche Tyri LilleBünds ydmijger
Supplication til hans Excellencis Hr. Gehei-
me Raad oc Skiftsbeffalingemand Hr.
Baron Ludvig Rosenkrantz, med bejering
hand hende sine ordre til Kongj: Mayt^{ts}
Fogt Niels Christensen wilde Middle
och hanum tilholdet, hende En doegting
Mand til Raug Vige at forordne Jon med
hendis segs udflybel kunde hafue flittig ind-
beende, med Videre deds indhold, Datto
rit. den 25 April Anno 1681. —

Med der paa hans Excellencis beignede Re-
solution med beffaling til fogdens hende En
doegting Tidmeglig effter bejring at forordne
Datterit Stavanger Kongsgaard den 26 April 81.
fol. 29^a Hvorfore for Fogt effter hans Excellencis
Resolutions tilhold, hafuer paa Kongj:
May^{ts} och Rettens Vige udnefnt Ormelte

Tyri
LilleBünd.

fol. 29^c Tormoe Torffæson til at were Supplicant
indens fældmeglig och deredividen gjøre
jorn hand efter Landskongens Reger forbea-
lig at were, Dat.: Rissør den 5 July A^o 1681.

Noch fremlagde forne Tjøri LilleBunds
fældmeglig Tormod Tormodsson En Copie af
en Skrings Gienparts indhold, af Torige
sint oc sagefalds Forpagter oc Postmester udj.
Stavanger, Peter Lauridsen ofuer Tjøri Lille-
Bund fortvist, och hende gienpart der
af under sin haand tilhillet, hvilchen
Copie fidemerit af Matis Bøgge, oc Knud
Andreasen.

Erdnø fremlagde sommelte Tormod Et Prostbref
af Carmünds fældings sommering d. 5 July
A^o 1680 udsted under Soren Christiernes oc
Laurits signet under forseigling udsted
hvorudj. bokløftelig formeldes alle uel; denne
sags aflagde vidnibyrd, jom Styringen
omformedes, Hvilket Prostbref nu for Retten
ja wel som alt uel denne sag forindførte
blef opslægt, och siden i Agens fældkommeligen
indførts, ja som ald gansche sagens proce-
dur fra forje Anfang der uel melder.

fol. 29^b Noch blef i Retten producerit Et gammelt
schudsmaal, jom beneficte Tjøri LilleBunds
Modr. af tolv mænd efter Predichen paa
Torffæstaads Kirkegaard er blyser giftet, deds
indhold at di der ingen af Almuen jom Kira-
chen søgte, den 29 Septembr: 1641 jom war
St. Michaels dag, Wijle hende noget at bekljede

fol. 29^b End det jom Erligt Christeligt oc got &c, Och
en from Danne Grinde i alle maader vel
anstaar, Och Rechede hende got for god grand-
schab oc omgiengelße i alle maader med
Vidore des innehold etc:

Tyri
uyff
LilleBünd.

Bemelke Tormod Toffueß Bör Ribspürke dand
indlystrik soldat for Bettens, med begiering
hand til bemelke sags üdgang, wilde stille
fornøjelig Caution, for alt bemelke, sags om-
loftning, och dypaa følgende Prævention
i alle maader.

Førige Sage Forpagter oc Post forvalter i Stag-
ger, Peder Lauridsøn, herimod for Bettens Øbod
sig, och for Ernesto Soldats Silert Thollachzen
Careret at Pøfbohnen til sagens üdgang Rib-
pels schal forblive Och til ald denne sags
omloftning fra procesens første anfang til
sagen af Doug Manden er dombt att være
paa Soldattens Vejne.

Tormod Toffueß Bör protyktret derimod at offr-
jom hans Longf: May^{ts} allernaadiigst hafte
bevilligt En hver sin sag til højeste Ret at
fol. 30^a udføre, Och icke ofuerdraget sin Longf: høj-
hed til noget Laugting, som med ijdeles
provocation da begierer hand oc fæt paa-
staar, at bemelke Peder Lauridsøn for sol-
dattens wil stille Caution, til sagen med højeste
Ret naar Ende, om dend icke for bli fures Herre-
deret. Erbjuds sig der imod at stille Caution
for Tyri LilleBünd, hændes Pøfbohn, hoc oc
trie hafue, lojt oc fæt, jampk for Waldende,

fol. 30² = længlig omkøftning, indtil sagen faar Ende
med alle, begierde underdanigst paa Konge:
May^{ts} Veigne, at Ro: May^{ts} foget, ville forlæsse
ham lige samme Ret bliver soldatten, som
hand paa Tyri Lillesunds Veigne sig hafuer
oblicherit.

Tyri
Lillesund
Lille Bünd.

Benevne Peter Lauridsen der imod Almoechtig pro-
tegerit, at offred, ej indstyrke prou ihu endnu
er Examineret, Men frem til dem nu for
Rettens enthen at tilskaa eller fragaa deris forige
Wed bed aflagde bekendelige.

Konge: May^{ts} Foget Niels Christensen, paa højt
bevælle hans May^{ts} oc Rettens Veigne, Hildet
Peter Lauridsen her for Rettens, offred, at
Peter Lauridsen haefuer forbundet sig til
Caution, da til sagens Endelig udgang
vere pligtig at gjøre Viderstanden samme
Satisfaktion som fuldmægtige Tormod
Torfuezen haefuer forbundet sig til.

Peter Lauridsen her imod Etbød sig af
suare til sagens Endelig uddrag, med alt det
hand sivs oc Biendis Vorde.

Honest fremkom da alle indstyrke form
udj samme sag deris sandhed Reform Vel
ded aflagt hafuer, gafft Johannes i Kroams
fremkom Och paa sine oc sin Grindis Veigne
Velbod at det hand tilbom udj samme sag
Och aeb aflagt hafuer, form nu for han nem
blef opført, Och ikke Videre Var beuist.

Tormod Torfuezen tilbepurke han nem om
Christophus Simonsen om hand haefde nogen

fol. 30^b

Talle til nogen hvor til Johannes sagde nej.
Aftor tilspurde hannem om hand nafrugaf
nogen dengt sid hand nyfik troldspugle,
hvor til Johannes ocljaa sagde nej.

Gunders Birgitte paa Høie Vedsted iligemaade
at høiis him tilform Vindet hafuer.

Tormod tilspurke hende ligefom Johannes, Och
hun beretset at hand hørchen Talte til
nogen eller nafrugaf nogen, Men hialp han=
nen til Petter af sin svaghed med ord.

Halvor Lauridsen. Søvag fremkom som
med bunde hensmands styrning var lige=
rit, sin sandhed udj denne sag at affluge.
Effejom hand hører icke tilform hafde
Vindet, Och for Petters bekendte, at hand
var hos Johannes i Krogen at arbeide, da
Kom Christopher Simmenben som da boede
paa Rødbæc, och nu bair paa Lillelund
ind til Halvor som hand stod oe arbeidet
och hafde ont, da spørste hand Christopher
om hand hafde haft det for, Searede hand

fol. 31^a

bunde gange dengt forstje gang der ieg gieb
paa Marchen oe slag græs, ocljaa nu denne
gang, sagde Videre, faar ieg det dengt Fredie
gang, giv det af med mig, Videre sagde
hand icke, Hvor paa hand afflagede sin
boger ded.

Oly Oluffsen Nygaard som i ligemaade
med bunde hensmands styrning var ligerit
och ei heller udj samme sag tilform hafde
Vindet, Want for Petters, at hand sad

Tir.
up
Lillelund.

fol. 31^a 1681. oc fikk mad hos Johannes i Høgenv, och for ne
Christophers Simmersens sad der inde Ved
bordet oc sof oc hafte haft en pot øl, och
imidlertid Vognede, fikk ost oc sagde, nu
haefuer Troldpugle Verit i ferd med mig to gange,
faar ig det deng Fredie gang offuer Kraber
ig det icke, Videre hørte hanne icke hand
halfe der om, hvor paa hand aflagde sin
aed. - Derneft igien efter Befringens
inhold, fremkom Marthe Grønning, oc
for Rettens Vedkod alt det hun i samme
sag tilform, haefuer profuet och Ved aed af-
laeg, effterom hendis Vidnielijord hende
nu blyf forelagt.

Anne Olufsdatter som Tiens Søren Wille, ihx
maade Vedkod alt hinis hin tilform i sam-
me sag hafde Vindet.

Och ihermere nu for Rettens bekiedte, At
fol. 31^b deng tid hin Kierke Kari Lillebünd som
hafde haft Tjri Lillebünds Sør, oc hin
samme tid Var blefuen sing oc siden dode
da hengte der En gang en penge paa Vegen
i Torstuen fra for jor en lidet penge sing,
hvilchen Kari tog och Vilde see uclj, och
tag derudj med haandens och sagde, "det er
Vift humle", i det Korn Tjri Lillebünd
gaende, ja hengte Kari Pøssen fra sig oc
sagde: "on anden gang Vil ig see bedre det
udj"; Och Var det Ibrax forend Mathis Brøge
fikk ost/ siden blyf Pøssen borttagen, Och di
saal deng icke, icke mere, Videre Vift humle.

fol. 31^b Men efterform hüm self bekender at vere
neft sotfrendbarn til sal: Hars LilleBünd
førmente. Tormod hüm iche burke aflagge
sin aed.

Da jom hüm invit til Tyri Lillejund beflegtic,
get, blyf hüm tilfædt sin aed at aflagge
och derfore, paa det hüm mi Vündet hafuer
aflagde sin bogrædd.

Tyri
LilleBünd.

Hune Boe fremkom ocl. Vedsted, alt huus Hans
Simmersen hendis Maud tilform paa hendis
Veigne. Vündet hafuer, Videre, Viſte hüm iche.
Birgitta Urvig Vedsted ochyaa iligemaade huus
hüm tilform i jamme sag, Ved aed Vündet
hafuer.

fol. 32^a See Magdalene Clausdatter Torfueſtads Veigne,
møtt hendis Maud Gudmund Torfueſtad
och paa ein Grindis Veigne. Vedsted alt huus
hüm tilform i jamme sag Vündet hafuer
Videre Viſte hüm iche.

Noch fremkom efferschrefne af Ång Doldnes
fribred, nemlig Knud Moxen, Hans Stange
Oluf Schiælingstad, Oluf Wiclingstad, Peter
Schiælingstad, Hans Wiclingstad, Gunders
Bijnes, Abraham ibid, Gunders Warre, Tore
Norhealands ocl. Joen Haage Son samptig
Vedsted alt huus dj i jamme sag tilform
ved bed Vündet hafuer, Videre Viſte de
iche. —

Dernæft efferschrefne
af Skare fribred, Nemlig Rejs Nödeland
Tollack Staebstad, Simen Barag, Knud i
Dahlen, Træle Grinde, Roel Mockstro, Trælfß

1681.

fol. 32^a Stachyfad, Erich Qualle, Mons Wijte, Oluf
Stoms Vold, Hans Halbhid, Knud Hansem,
Høie, Jon Sacheftad, som samstlig oe Vid-
fod alt det di udj. femme sag tilom Vid ved
Vindet hafuer, Videre Vytte di iche i nogen
Maader.

Tyri

LilleBunde

Dend indskrifte Soldat herneft i Petters præ-
sentrit, och suarede at fra dend förfte dag
det hand kom i trætte med Tyri LilleBunde

Och beskjylle hende for Troldomb, hafuer
funde han Børn iche haft en helpens time,

Men er forgiort, Huelchet Hand fuldkom=

pl. 32^b meligen nu for Petters gaf Tyri LilleBund

sag for, Och beklaede deris sengdom i Effter-
folgende Maade, bestaaer, nemlig. at ej be=
gynder at jærige oe Raabe och Hage. Alle Veg-
ne Paar sig med hænderne, ligesom lefunder
kunde vere i Kroppen pa dem, Och undeti-
den faar det fumb. gauge, oc femme bid
8te eller Ni gauge om dagers, dog w det
meft ant med denems imod sing jehal
Holdis, udj. det øvrige blef med sin foriges
beskjylling. —

För det sidste, paa Kongl: May^{ts} Veigne profe-
stirit Peder Laurßen at effterdi nu her for
Petters med et Velforbeiglet. Singwidne,
benibes (femme sag, Ansgaende;) At John-
nes Bendzen som w Tyri Lillebunde datters
Mand, Hafuer ig fuldkommenen tilbunden
scief udj. egen Pyboln at suare til sagens
uoddrag, Ofuilehet hand oclja far hans

22

fol. 32^b Excell: Hr. Baron Ludwig Rosenkrantz afga
at Demonstrene, och derfor formoder hans
Excell: af sig Uvidende løffe, som Johannes
Bendtzon for Røgen hafuer gjort, iche tilfæder
anden fuldmægtig end dend famne.
For Røgen beRaabs hand sig paa effyfolgende
prøv til sagens Videre oplysing, nemlig
Mathis Brügge, hans Nykære Kyrkew Bendz-
datter, Haabe Pafuelzdaatter, och Kari Amel-
smids, Videre hafde hand iche denne gang
at proponere.

fol. 33^a Tornod Torfueßön formeente alle disse
formindførte prøv at være af ingen Verl.

Belaengende Christopher Lillebünd, da huus
hand falle, falle i Kroshus, och derfor af ingen
verd, af Krift: 3 Recys: 20 artier, och hafde
ingen falle med nogen Ribborn, naugaf heller
ingen, men klaged ofter snydommen, som
hand halde brolapugle, och gemeenlig faa Kaldis.
Dj 4 softers prøv, drægts hand i ligemaade
oc ugyldig effter, som dj iche kand vinde i de-
ris øgen softers sag, Hafuer iche heller effter
Mand H. Bobchens 9 Capittel, luft dend be-
smylding til for yte Ring, den Angifaen och
Wil ichun bewyze deris afg: Søffers Lijsning
Hvor til ingew prøv produceris, Videre end tie-
niste Picens i dend Eniske Post, stemmer iche
alle ofter dens, først Marethe Grønnings Ufør-
dere spørsmaal, om at linje sin død ofter
Tyri, Angifaes uden nogen Aarbag til dette
spørsmaal, dend afg: soffers beRette af hende

1681

fol. 33^a at siare der til af ingen fundament, Nemlig
sider Tyri schulle hafue lagt haand paa hende
phulde hun iche hafue haft noam hilbedag,
dag U-bevijzlig er at hun haffuer lagt haand
paa hende, Och om ja hafle Weret, da er ingen
Hendis Gierning framVijf Eller nogen denc
dodis luftning, tilmed kunde hun blefuit
siug, omfchiont det iche Var Haryg der Sil,

fol. 33^b Hafuer oc huerchen luft denc Haryg til sin
siugdom for hendis Søster Birgitte U-vig,

der oe for nogen Ander end diffe friende
sifre, kunde iche heller self Vide, eller Vere

Groendis Sil at fortæ, at denc U-bevijzlig
slagen Var Haryg til hendis siugdom, det An-

det Marettes prou som benniske Piger oc Vinder
hafuer ingen sammenkeng, Hj der Marette sad
paa Grussteen, berettet hun at hafue sagt
til sin Enige Søster, Hafde jeg Vijf det schulle
gea mig fra part an, schulde hun lange sider
Vere handschet, dog intth fornamnes Marette

phade noget, eller huem Marette Ville lade
handsche eller huorfor, da schulle hendes sal: sothr
hafue sagt, Jeg wil iche far mine børn, Kand
du iche endnu giøre det tag det, om alt siden,
Marettes Bügge føle sin siuge, hafuer hun
Aldrig seet det. Her nafigfuer huerchen
nogen Rybohn, iche heller huad des gallis om,
iche heller huad jehal tagis, eller huad iche
er seet, Hj kand iche Vide dette kand treffe
nogen, Och omfchiont det levijzes med
benniske Pigers, da er hun ichun et prou

Tyri

Lille Brude.

fol. 33^a effter knopf. B. 4 ugyldig, belængende deng
Pjæse, da efftersom den Aldeðe formeente det
var Hünle, da er det beVisning at hün icke
hafde hende Mißbrugt for Troldom.

Ud: Hans Simonsens Widniisbijd effter sin
Højskrues ord, drat Høje At der befatties ingew

beVisning, intet paa hendi Søffrs lif ellers
sindomb, Andet at legge haand paa dr, Och
andet at Vere Harbag i en sindomb, tilmed
er alt U-beVisligt det hün beretter, Birgite
U-Vigt prøv Kommer icke ofuer dens med
dris prøv Eller i deune Tag, Han Vinde
ichün en forbør ofuer Christopher. Det boide-

snack er profuet af sex Mand som sad Retten
Der schulle Tage profüne, saa dy baade hafuer
profuet og taget prøv af sig sielf udj en sag
dy der hafuer profuet er 25 tilammens, mens
sex af dem sad Retten, fire er icke stefst til
at profue, och Ellers samptlig gifuer hende
got schudsmaal, Hvorfor Ornelke Tormod
Torfueßen effter bemelke omständighed
formodet Tyri Lillebünd intet loeglig at
Vere ofuerblæft, Men bør aldeles frihendis.

Belængende Peder Knudsen protestation
at Tormod icke bürde Vere hendi Lang-
vorge, da efftersom Peder Knudsen hafuer
giort sager Bulenig, och siden deng intet
forfult, Hvorafuer Tyri Lillebünd Var nöjt
til, sager sig til befreiße ejere at indstefne
Hvorafuer hün sig en Langvorge maatte
Tage, der foruden hafuer hand i deuns dag

Tyri

Lillebünd.

1681. -

fol. 34^a Tormod Accepterit i Retten Hvorfor hand formodet Peder Lauridsens der udgjorte protestationer bi her udg hennem nogen hindre kand oppaße. —

fol. 34^b

Noch endnu paa Kongl: May: Veigne Svared Peder Lauridsen inmod denne indførte protestation, at effterdij med 24 dølige Mands bekrefstelze mi for Retten, och tilhorn der paa aflagde aed form af det mi i Retten lagde tingbordinne fornemmes, at Tyri Lillebünd offentlig er beklaget for en soldavinde, som Soldaten endnu for Retten offentlig tilfødt, hvorfor hand paa hans May: Veigne fuldkomnen protesterer, hvur effter hoc Kongl: fr: Ordninger oc Statutter, sampt Laug oc Reags, bør sig lauglig deraf at wange.

Parternes blef tilspurdt om dj: Videre hafde at proponere Hvor til blef svaret, intet denne gang.

fol. 35^a

Da effter som Peder Lauridsen sør sig paa Widnusbyrd til sagens Oplyftning betraaber, Hældes hand mi for Retten hafuer nafrigjort er sagen med samptlig Parternis beuilling saa och for Anfledens. Sjylde som om Fændedage begynder, til forstommende 14 Septemb: blr optagen Och Retten da samme tid her paa Lillebünd igien at administreres, Hvorfore bemelte Peder Lauridsen her med forelegges hans paa beRaabende præc da laug: at føre. Och samptlig Parternis dølner især, at hvis dj: til sagens Oplyftning Videre kand hafue samme tid det ud: Retten at producere. —

fol. 38^b

Anno 1681 Dend - 14 September blf
 Retten paa Lille Bünd af Forindførte Haugræt
 (uden Hær Schouglund som ved døden er
 afgangen i hæs) Med Hans Quale igien blev
 forordnet.) igien efter dend her paa Peden
 dend 6 July næst afvigte til idag gjørke op-
 settelse Administrerit; Øjens Verende
 Kong: May^{ts} Føjet Sig^z Niels Christensen
 Hær da bemelte Tjyr Lille Bünds Haugvæge
Lille Bünd: Sig^z Tormod Tormodsen for Retten Colle-
 parede. (.) och begiste at saaom Peder Lauridsen
 sig paa Widmøbbjord til Sagens opslüssning
 hafde paaberaabt. Och da efter oppsettelse
 fra næst afvigte 6 July til idag scheed war
 Hand da nu denlem for Retten wilde
 frem & che, deris Sandhed her udinden at af-
 legge; Ermelte Peder Lauridsen blev troude
 gange paa Raabt. och ei fantis tilfæde eller
 i Retten præsenterede; Tormod Tormodsen
 tilspurke for Retten om nogen af bemelte
 Peder Lauridsen var fildmægtiget her til
 paa hans Veigne at Saare hvor da efter paa
 Raabning ingen fantis; dermed tilspurde
 for ne Tormod Mathias Bügge, om hand oe
 hans Højsprø af Forermelte Peder Lauridsen
 war Skeft, om Tjyr Lille Bünd at virde
 Skeft; Peder Lauridsen sig seniupt paa den-
 nem til Sagens opslüssning hafde berabt
 detil bemelte Mathias Bügge Saarede sig eller
 sin Højsprø her om ei at være Skeft, nogen
 her udinden at Vidne. - Noch tilspurde

fol. 39^a

1681. fol. 39ª iligemaade Kari Knuds Smids om hūn Vār
fjet til i dag noget at Vidne, eftersidj Peder Lau-
ridsen sig och jæ iligemaade paa hende
hafde beRaabt hñor bl hñn Suarede Nej;
Endnu iligemaade tilspurde Soldattens
grinde Røsse Pofuelz datter som Peder Lau-
ridsen sig tillige med hafde paa beRaabt om
hūn af hannen Vār fjet om Tyri LilleBünd
noget at vidne, deril hñn iligemaade Ge-
rade Nej; Eders bekendte far ^{med} Røsse Pofuelz-
datter at ungefar for 3 år siden gick hñn til
LilleBünd och vilde hñöbe en march Smør
af Tyri, hñlchen Tyri lofuerde hende hñn
schulde faa om Anden dager dr efters, dog
zagde hñn icke Vel kunde Selge en march
Smør for 2β. Men Eders far hñndis schijld schulde
hñn giore det. Derned gick bemelte Røsse
Pofuelz datter hñm igien, Och om Anden da-
gen schichede Sis lilde datter til Tyri med 2β.
Och fisch ja Smøret igien, hñlchet och Vār
uden en half march, hñrfore Røsse schichede
Tyri Smøret igien at hñn schulde gyfie hende
en haal f. Hñlchet Tyri och Vilde, men
schichede Røsse Smøret igien, Som hñn Sette
i bñen hos sig ofuen paa en haab brød.
Tyri

fol. 40^a

fol. 39^b datter at ungefar for 3 år siden gick hñn til

LilleBünd och vilde hñöbe en march Smør
af Tyri, hñlchen Tyri lofuerde hende hñn
schulde faa om Anden dager dr efters, dog
zagde hñn icke Vel kunde Selge en march
Smør for 2β. Men Eders far hñndis schijld schulde
hñn giore det. Derned gick bemelte Røsse
Pofuelz datter hñm igien, Och om Anden da-
gen schichede Sis lilde datter til Tyri med 2β.
Och fisch ja Smøret igien, hñlchet och Vār
uden en half march, hñrfore Røsse schichede
Tyri Smøret igien at hñn schulde gyfie hende
en haal f. Hñlchet Tyri och Vilde, men
schichede Røsse Smøret igien, Som hñn Sette
i bñen hos sig ofuen paa en haab brød.

Om Anden aften dr efters kom ja Skangfol-
dig Røter i bñen, at hñn oc hñndis born
hñrchen fisch Roe mat eller dag for dem, Och
opad jamme wat strax den dene del af en
half Vāg brød hñn hafde, Och den dene tid hñn
Vilde tage noget af brodtil spranch Røsterne.

fol. 39^b

paa hende. Och bed hende paa halßen, huor efta
Ar endnu Kintis, Och stod om Melde Smør.
Jom hüm lich af Tyri paa samme bröd, Häl-
chut Rotterne icke Rörke. Videre end paa es
jedt huor nap. Kintis en af deris hender, om
anden dagen dr. efta igien fechichte hüm

fol. 40^c

Tyri sit Smør hem. Och lich sine penga igien.
Men Rotterns blif hos hende Smart Star oc
dag, Och icke Var i noget andet hüm paa Gaar-
den nafnlig Grönhöng huor hüm holt til end-
som hos hende, dog Tormindskudis jaas tid efta
Anden end til Gårdycke blef botte, Och dag icke

Lille Brund.

Kom i Andre hūuse paa Gaarden enten
imedlektid, för, eller efta, Och mens dj. Var
hos hende, skrig de icke jom Andre Rotter,
men undetidens jom padeler, hūwelpe, Rafne oc
Katte, hūweluk Stjernomurs hüm med tolkne
saa gaardens Vil beuyses, och deng bid sam-
me Rotter var borte jaas ner til en, hūwelchen
nogen tid sad paa en Hille ofter hendis
hofuet huer mat, Och jom Rasse Engang
Vilde flaa samme Rotter med en bujel, Granch-
Rotter neder oc bed hende et hül i Todero, Och
siden Gaas hüm deng icke. Och saecher be-
melte Rasse Pafuelz dalta fuldkommelig sam-
me Rotter af Tyri Lille Brund war udvænt
Och klagede det paa hende her for Bettew,
Och Var samme tid dette pafserede ude i
Marchen hendis Mand med dj. Andre Soldat
oc under Compagniet i Kong: Bremgård. Tres-
mod Torvesen Fibepurde bemelte Rasse.

TyriLille Brund

1681. fol. 40^a Pofuel Soldatter, om hūn nogen lid för dette
fol. 40^b skede hafde haft nogen Styrkighed med
Tyri LilleBünds Huarkil hūn Siarede,
intet Videre End med dette Smør som hūn
fis af Tyri och schichede hende igien, Blj
siden hafuer dī iche talkis Veb.

Noch Tilspurde offbenefiske Tormod Torwe-
Bens Soldatten bilert Thollachben om
hand hafde nogen præ huorned hand
sin ofter Tyri LilleBünd gioste oc tilagde
Sigtegs oc becylindring kunde bewippe, at
hun hans born schal hafue forgiort, hand
da dennum nu her for Ritter Vilde prem-
iges, Huarkil Soldatten Siarede at af-
dend u-sedvanlige Siugdombe som hans
born er paakommen, Hncher hand endnu
som Silform, Tyri LilleBünd til det at
hafue giost, och det at Vire Troldomb,
heft effterdi naar dī faar ont, Och hand da
brender Krued ofter dennum blifuer det
Hras bedre med dennum, Och Hras effter
hand Var i Clammerie paa Grönhaug med
Tyri LilleBünds Søger Christopher Simmen-
ben, hitor af Søger fyrst Reigke Sig, blef
hans born med denne Siugdombe beladen
Men deler Aldrig hafuer haft nogen
Clammeri med Tyri LilleBünd.

fol. 41^a Hernest protesberede, Welbemelte Tyri Lille-
Bünds Laug Vørge, Sig = Tormod Torweben
med formeining at effterdi Søgers langlig
hafuer werlt oppsat, at Peder Lauridsben

fol. 41^a Sine paabeRaabunde præv Kunde Tøs, Och
det icke af ham nem er opført kommit, ei heller
Self efters opsettilsætning tilhold møder ud;
Rette Men sig vis Retten hafuer illudicit,
Soldaten heller ingen beVisning hafuer
forebragt paa sin bechydling, videre end
var Suspicion af ingens Fundament.

Tyri
LilleBünd: Soldattens Grunde ijsblyst for Retten icke
Kend for noget vnde Anfærs, Men som
hun Self beklaedes for en Anklager i
dend sag som her icke Vælkommes, Som
formodes sin Klægt oc Angifelße kunde
imod Tyri LilleBünd med Retten udføle
da begieris en Ordelig domb ud; sagus iden
Videre opfællyze. Och Formodes Tyri
LilleBünd ved Retten blifuer frukiedt for
Soldattens ubemijlig tilleg, Och Soldatten
oc hans Caubins Mand, for en Peder Lauridsen
frukiedt at overfalte Tyri LilleBünd for
ald omkostning fra Sagens anfang til
dend Ordelig Edgang efters 14 dages Digt
fra dommens Afsigelse med Namn oc
Würdering i dend Sufficiantes boe, Och
Soldatten for Broldombs tilleg at henlýses
til sit Rette Forum.

fol. 41^b Soldatten her imod Svarede, at eftersom Peder
Lauridsen icke denne Gang møder, Sagus
døfor endnu engang maatte opsettes af
Peder Lauridsen da sin protestation och
hans hand. Videre til Sagens opfællyng
hafuer kunde faa fremført, fulmed for-

1681. fol. 41^b meente Soldattens nogle af Raugrattet Tyris
Lillebünd at Vere befliget, nemlig Hafte
Houge, Johannes Østrim og Johannes Holgeland;
udj. det øvrige blev med sin Toreige beklædning
og Formenke hin efters hans gjordte Sigfe-
ße bürde lide.

Bemelte Raugrattet her imod Suarede sig
icke nogit til Tyri Lillebünd at Vere beflig-
get, men mængt i tredie og fjerde
bed til hændis sag! Mand som d' ei til
Wippe Wied, schulle ellers her udj domme
som d' for Gud og Oprigheden efters deris
bed høgts at willer forbitare.

Partherne hafde intet Widero denne gang
at proponere.

Lillebünd. Sagen overtages til Førtakommende
28 Septembries, Och hen til Stavangers
Raadstue Remitteris Retten sammeføls-
der da at Administreris, Hævfore Enden
Thjir Lillebünd med hændis Lougverge,
Sig^r Tormod Tornedærn, samt Contra
Parten Peder Haarvidsen Pj. Forwalter i
Stavanger og Toreige Sagefalds Forpagter
udj Rijefjelche, och Soldattens Silert Thole
lachsen med sin Grinde og børn, Sampt-
liges hermed forelegges for Loug Manden
øfter Stavangers Raugdommele Welbølle
Bartholomeus Haugenßen og os, udj
Rette paa from Melde. Bid og sted i sogn
Pj. Bohm at mæde, Et da her om efters
Lougens tilhold i bemelte Øst Lougmands

fol. 42^a Nær Verelde Och med hans Raadföring
kans blifue dörmt och af sagt hu's Rette
i alle Maader medföres.

fol. 42^b Anno 1681 den 26 Septembr: blef Rette
vidj Hr Lougmunds Bartholomeus Haag=
genbens præfenty, Effter den paa LilleBüns
14 passato giordte oppettholds innehold
her paa Stafvanger Raadstue, Som Loug=
ring plijer at holdie, af forige indførte
Loungret igien Administrerit.

Tjri.
LilleBüns.

Huor da Tjri LilleBüns Loig Væge Tor=
mod Tormesens fremlagde Et udtog af
af: Tomes Christensens protocol for
Anno 1680 Anlaende bemelte Tjri Lille=
Büns forste styring ofuer Domelte Soldat
for hans bepligdning, samme udtog fi=
dimerit af president Christian Gram,
Noch Peder Lauridsens den 6 July paa
beRaabende profswidnesbijro effter sam=
me Tormod Tormesens bechieldnis inde=
hold dat: 11 July Anno 1681. —

Hernest præsentered vidj Rette Soldat=
en tilst Tollachyben Och fremlagde sit
fol. 43^a schriftlig undersignede indleg, Datt:
Stafvanger den 26 ybr: Anno 1681, Och
vidj Rettens Sidens ord fra ord blifuer indfört.

Herr hans Supply: til hans be=
cell: Hr Geheime Raad oc Schiff's befal=
ingBmands Hr Barons Ludvig Ros=
sen Kraatz at Sages endnu maatte
oppetthold, at Soldatern Videre prof meatte

1681. fol. 43^a føa fremført med videre døds innehold.
 Dat: Stavanger d: 24 / br: 1681.
 Hvor paa hans Excell: hafuer Resolverit at
 faa som Iagen fra døds 6 July til den.
 14 September: hafuer Verit oppsat form Sijns
 ei der for paa Tidens Røthred Raud Klage
 der ellers de Vid Kommande til høiglig pro-
 ceder hafuer Brindret Dat: ut Sigra. —

Tjør.
LilleBünd.

LilleBünd.

fol. 43^b Peder Lauridsen Torige Sagefalds Far-
 pagter ilige maade Comparede, och ud-
 dette fremlagde sit skriftlig inlegg, hvor-
 udindens hande sin for Soldatens stillede
 Caution oppziger, Och sig med samme
 Sag ei Videre wil befatte, med Videre samme
 inlegs formelding, dat: Stavanger døds
 26 / br: 1681.

Tormod Torvesen paa Tjør LilleBünds
 Vigna var herudindens en endelig dom-
 begierende ellers Videre oppsettelse.

Parkerne hafde intet videre at propo-
 nere. —

Sagen opstages til i
 morgen Klokken 9 elst formiddag, hvor
 efter Parkerne sig hafuer at Dette Och gaar
 da ydermere efter sagens beschaffenhed som
 forhårligens Raud Brøgges.

Efter døds i gaar gjordte oppsettelse er Sagen
 i dag igjen foretagen over Retten af forber-
 nette Laugret igjen betriebs, Och Parker-
 ne samptlig da igjen for Retten præ-
 berede Och døds for de Soldat ellers
 Pollachser endnu fremlagde et sit

job. 43^b schriftlig indleg derudinden yderligere. Ved-
haar Tyri Lillebünds hans Børn hafuer for-
gort. Och begiuer hin maatte indbettes af
oc paa Søen Raaffis, med Videns deds ind-
hold, Dat: Skaff: d. 27 febr. 1681.

job. 44^c Videns hafde ingen af Parkerne id: om Meld-
to Sag at proponere Men endnu form Tid-
forn der ons begjærdte en ordelig dom.

Tyri Da offter Ald Dame Forberørte Sags
Leilighed blef nu hos om med Haugmanden
Bartholomeus Haagenbus Nørrele-
Be oc Raadfører ^{politiske} domst oc Rfægt.

At effterform Ilegns forste begyndelse oc
Bomelte Soldat båret Tollachens paa Tyri
Lillebünds gjordes oc öfvede schieldes for
en Trold Kvinde, af et Clammerie som
hand (: paa en gard i Schare schibbred
nafulig Grönhaug) med Tyri Lillebünds
datter Aland Christopher Simonsen hafde
Sig Reiger, da Bomelte Soldat dog ikke
nogen Starbag eller Fundaments til sig
hans schielden oc beskjilding, formemmis
at hafue haft, Widere end hand effters
bøgde Snach bar Suspicion Och effters
et diur hand foregjæuer (: dog icke bevij-
lig) paa Lillebünd at skal hafue Seet.
Men ellers aldrig effters hans egen bekendels-
se, arøget Clammeri med for Tyri Lille-
bünd hafde haft; Och Forindfort af
sig Voldbues oc Schare schibbreder Almoe-
idnum Vidner Tyri Lillebünd os hændis

fol. 44^b

fol. 44^a 1581. Morder at hafue Verut bePrugget oc i böigde =
Snæls for Troldomb (for hñileket ingen effter
Mand Stelge Bolckens 21 Capittel kand-
lide;) Men dí jaawelforn gandfche Almen
jamme lid Singet Sagte, hende ellers intet
hafuer haft at beprylle, Som Videre jaawit
hendis Morder er Angaende af i Rette
lagde Welgründede schüdsmaal De dato denu
29 Septembr: 1641 Klarligen Ses oc Erfaris
Saa Veljow af Frende hederlige mænd
bemelte Tyri LilleBünds Siale Sørgers, der
ris schriftlige Attestor under deris egen
hender ydermeere fornemomis, at hun Sig
schlichtig oc Reffbindig, som et Guds barn
Vel digner oc Brytaar, udj. Meenigheden
LilleBünd

fol. 45^a hafuer forholdet, Icke heller bewijfes med
dí fure Sal: Karen LilleBünds Søfpre,
janxt Hennippe pigen Anne Olufsdatres,
at bemelte Karen LilleBünd (som hafde
haft Tyri LilleBünds Són til æchte) full
kommelig wilde lüsse Sin död paa Tyri
LilleBünd, eller gifue hende fullt Sag for
sin Siugdomb, Langt mindres at Tyri Lille-
Bünd nogen lid jehal hafue lofuet hende
noget ost, ellers effter beReting lagt haand
paa hende og Slagit hende, effter hñileken
ù - bewiBlig haands paaliggelße hin
Siden for hendis Siugdomb jehal hafue for
Tyri LilleBünd mißtrøgt, dog uden langlig
bewiBning til sig mißkunclße for bænbe
te hendis Siugdoms Erlangelße der af
kand Erfaris; Dí forte Widnißbÿrd om

fol. 45^a Tyri LilleBünds Søger for næ Christopher Simmengens hæftig tilfælde udj. Johannes i Krogens huse, Widens ikke ab Christopher Simmengens nafrugaf nogen dund bid hand fisch ont, Widens dnd hand Sagde, nu hafuer Goldpugle werit i ferd med mig to gange, kommer him duds Fredie gang, blifuer ieg ikke aldre Mand paa LilleBünds end ej Andre, Hæilket til Tyri LilleBünds Prof. Bohr ei kand hafuer nogen fijndig henpeende ^{eller} for gründig drægtsis.

fol. 45^b

Tyri
LilleBünds

LilleBünds. Belangende Soldatten Eibst Tøllackbenz fulde Sag gifuelse, efter Tyri LilleBünds at hin hans bænde børn skal hafue med holdomb forgiort, eftersidj bemelte børn deris Siugdomb hafuer faat Sidens hand kom i brækk med hende, Och naar hand brender krued ofter den nem blifuer det frax bedre med dennum :) Saa bewipzes ikke i Ringeiske maader at hin smelte Soldat eller hans børn noget ont hafuer beløftet, jom til en fældkommen Sigfælse knude varre langlig Færdomment, meget mindre at hin hans børn samme Siugdomb kand hafue giott, Och jom Torige Sagefalde Forpagter Peder Haaridben, hans paabe Raadende prof. til Sagens Widens oplyssning, eftersid dund fra dund 6 Juyl gjordte opptalebis indhold, och til næt afvingle 14 Septembr: da Sagens igien blef

1681. fol. 43^b

foretagen iche hafuer ledet i Rette Hjyne
Seer formennis der af bemelke prof ei
noget til nærmere forfarenhed om Sagur
kjendig maa were, som bemelke Peder Haar-
bens mi i Retten schriftlig gifuer indleg
videre fortlaaes, hvor med hand sig end
och ja fra denne Sag gandysche forschünder.

Tjyr.

Hvorfore af alle ommede bechaffens-
hed ej end nu allerede her indiiden forbe
Vidnißbyrds, sampt denne for ^{me} Soldat
Silert Tolleachben oc hanse grinde Raße
Rofuelbdatters gjordte Sigtefse oc bechylde-
ning ei jaa, loenglig eller gyldig kand Br-
Agts, at Domleste Tjyr Lillebünd der ofte
noget bør lide, Men henn for sig hid ind
et ubewijslig tilleg oc bechijdning her
med frikiendis.

Lillebünd.

Huad præsention Tjyr Lillebünd til
om Melde Soldat Silert Tolleachben for
sig hans u-bemeyform tilleg kand hafue,
Seer Remitteris det til RigtsRetten paar
Kjendfse efter derom hans Kongl: Maj: May¹⁵
Allermæd: udgangens indskrifnings
for Ordnings Videre formelding, Siden gues
med omkoftningens uftakning, jaa Vit
billigen oc forsvartligens kand dragis.